

Impulsprogramma versterking preventie ongewenste tienerzwangerschap

Het ministerie van VWS heeft in 2014 financiële middelen ter beschikking gesteld om een extra impuls te geven aan de preventie van ongewenste zwangerschap en keuzehulp bij onbedoelde zwangerschap van tieners. Aanleiding is de motie van Linda Voortman in 2013. Rutgers, Soa Aids Nederland en Fiom werken samen met veldpartijen aan de uitvoering van het programma.

1. Verspreiding van kennis en promotie producten

In 2014 zijn we gestart met literatuurstudies en gesprekken met professionals om risicofactoren, -gedragingen en risicogroepen bij onbedoelde tienerzwangerschap in kaart te brengen. Aanvullend hebben we twee kwalitatieve onderzoeken uitgevoerd onder meiden die voor hun 20e onbedoeld zwanger werden. Hierbij is expliciet gekeken naar contextuele factoren, verschillende levenslopen van de meiden richting tienerzwangerschap en hun ervaringen van tieners met keuzehulp en ondersteuning. Voor het eerste kwalitatieve onderzoek zijn 46 interviews gehouden met jonge Nederlandse, Surinaamse en Antilliaanse vrouwen en 18 professionals. Het rapport is in 2015 gepubliceerd onder de titel 'In één klap volwassen'. Voor het tweede onderzoek zijn met 18 jonge vrouwen met een licht verstandelijke beperking interviews gevoerd. Het onderzoeksrapport is in najaar 2016 gepubliceerd onder de titel 'Gewoon gezellig, met zo'n buik' op [Rutgers](#) en [Fiom](#).

2. Versterking van interventies in onderwijs

Met de nieuwe inzichten uit de onderzoeken worden bestaande goed gebruikte en onderbouwde interventies doorontwikkeld. Hierbij is speciaal aandacht voor het kiezen van passende anticonceptie, effectief anticonceptiegebruik, (uitstel) kinderwens, jong ouderschap, besluitvorming en keuzehulp bij onbedoelde zwangerschap en hulp bij tienerouderschap.

Voor het voortgezet (speciaal) onderwijs gaat het om:

- Herhalingsmodules Lang Leve de Liefde voor bovenbouw praktijkonderwijs en vmbo (**beschikbaar**)
- Lessen Lang Leve de Liefde voor het voortgezet speciaal onderwijs (*eind 2018 klaar*)

Voor het mbo:

- Vernieuwing van 6 lesmodules Lang Leve de Liefde over relaties, weerbaarheid, anticonceptie niveau 2, 3 en 4 (**beschikbaar**)
- Aanpassing modules voor mbo niveau 1 (*eind 2018 beschikbaar*)
- Digitale lessen voor zelfstandig gebruik door leerlingen in het mbo (*eind 2018 beschikbaar*)
- Aanpassing van het verzuimprotocol bij schooluitval van zwangere leerlingen en tienermoeders in het mbo: Fiom.nl/schooluitval (**beschikbaar**)

Voor de Jeugdhulpverlening, welzijn en maatschappelijke opvang:

- Online toolkit voor individuele gespreksvoering over seksualiteit, anticonceptie en kinderwens (*eind 2018 beschikbaar*)

Projectleiders IPOT

Rutgers:

Ineke van der Vlugt (i.vandervlugt@rutgers.nl)

Fiom:

Jokelien Miedema (jmiedema@fiom.nl)

Soa Aids Nederland:

Suzanne Meijer (smeijer@soaaid.nl)

Hoe verhoudt het programma IPOT zich tot andere preventieprogramma's ongewenste zwangerschap?

JOOZ: Jong ouderschap en onbedoelde zwangerschap

Samenwerking tussen Siriz en JSO met veldpartijen waarin vooral wordt ingezet op de versterking van keuzehulp bij onbedoelde zwangerschap en de ondersteuning van jong ouderschap op lokaal niveau. Doel is om de knelpunten voor jonge ouders uit de weg te ruimen zoals huisvestingsproblemen, schulden, obstakels in onderwijs, werk en schotten in beleid. Financiering door VWS vanuit de WMO.

Nu Niet Zwanger

Programma van Projectgroep Tilburg, GGD GHOR Nederland en Rutgers, gericht op intensieve anticonceptiecounseling aan zeer kwetsbare vrouwen/moeders. Hierin wordt samengewerkt met gemeenten en lokale organisaties. Het programma bouwt voort op de succesvolle regionale pilots in Tilburg en Rotterdam om zeer kwetsbare moeders/ouders (veelal verslaafd, psychiatrische problematiek, licht verstandelijke beperking of multi-problematiek) te ondersteunen bij hun kindwens en anticonceptiekeuze. Financiering door VWS vanuit publieke gezondheid.

Voorzorg/Gezond Zwanger

Landelijk programma in samenwerking met NCJ en GGD-en om moeders al in een vroege fase van de zwangerschap te ondersteunen bij gezonde groei van het kind. Een gezonde zwangerschap draagt bij aan een gezonde ontwikkeling van het kind na de geboorte. Financiering door VWS vanuit publieke gezondheid.

- Twee extra bijeenkomsten van het groepscoachingprogramma Girls' Talk, over uitstel kindwens en anticonceptie (**beschikbaar**)

3. Verbetering van online informatie

[Sense.info](#) is een betrouwbaar en goed bezocht online kanaal voor jongeren van 12 tot 25 jaar.

- We hebben de informatie over anticonceptie en keuzemogelijkheden bij ongewenste zwangerschap verbeterd en uitgebreid met ervaringsverhalen, filmpjes over anticonceptiemethoden (Britt' Talks) en scenario's bij ongeplande zwangerschap in de game [Canyoufixit.nl](#). Er wordt verwezen naar [Tienermoeders.nl](#) en [Zwangerwatnu.nl](#).
- De informatie over anticonceptie en zwangerschap op Sense.info is vervolgens onderzocht op gebruikswaarde en vindbaarheid. Jongeren zijn zeer positief over de geboden informatie en waarderen Sense.info gemiddeld met 8.5.
- Met social media campagnes op Facebook en Snapchat hebben we jongeren naar de informatie op Sense.info over anticonceptie en ongeplande zwangerschap geleid.
- Voor Nederlandse jongeren met een Turkse, Marokkaanse of Antilliaanse achtergrond is op veel bezochte websites de informatie over anticonceptie en ongewenste zwangerschap vernieuwd ([Maroc.nl](#), [Geentaboes.Marokko.nl](#), [Geentaboes.Hababam.nl](#) en [LoveNsex](#)).
- Gericht op Nederlandse jongeren met een Surinaamse achtergrond verkennen we in 2018 in drie gemeenten een geschikte aanpak voor preventie van onbedoelde zwangerschap.

4. Ondersteuning van professionals en versterking van gemeentelijk beleid

Professionals in de eerstelijnszorg spelen een cruciale rol in de anticonceptiecounseling, keuzehulp en abortushulpverlening. Ook hebben zij een rol in de preventie van herhaalde ongewenste zwangerschap en/of herhaalde abortus.

- Om eerstelijnsprofessionals te ondersteunen hebben we E-learning modules en workshops ontwikkeld over passende anticonceptiekeuze, en keuzehulp en besluitvorming bij onbedoelde zwangerschap. Deze zijn beschikbaar via [Seksindepraktijk.nl](#) en [Soaids.nl/digitaleleerweken](#)
- We hebben trainingen gespreksvoering bij onbedoelde zwangerschap ontwikkeld voor verloskundigen en abortusverpleegkundigen. Meer informatie hierover op [Fiom.nl](#).
- Eind 2018 komen ondersteunende tools voor anticonceptiecounseling beschikbaar voor de eerstelijnszorg.

Versterking regionaal beleid

In samenwerking met GGD/Sense, lokale beleidsadviseurs en netwerkpartners organiseren we in 2018 drie regionale conferenties:

- Op 21 juni 2018 in Zuid-Limburg
- in oktober/november in de regio Haaglanden
- een nader te plannen derde bijeenkomst in Noord Nederland

Producten en diensten uit het Impulsprogramma Preventie Ongewenste Tienerzwangerschap worden hier onder de aandacht gebracht met good practices, tips en tools voor lokaal beleid en preventie van en zorg bij onbedoelde zwangerschap.